

KOSMOPHILIA

sau POEZIA LUCRURILOR DE CARE NE PASĂ¹

A IV-a ediție a Bienalei Europene de Poezie de la Brașov

Niciodată poetul nu a fost necesar. El a devenit necesar. Nici acum (pare că) nu e necesar; poate deveni necesar. Încerc să-mi imaginez o lume fără poeți, fără poezie: ar fi o lume încremenită.

Alexandru Mușina

acestui relația cu natura înconjurătoare, cu naturalul, cu tot ce conține pulsația vieții în cele mai diverse forme posibile. *Kosmophilia* s-a construit astfel ca eveniment în jurul unui nucleu ce ține de recunoașterea interdependenței dintre toate formele de viață – conștiente sau nu – în încercarea de a accepta ceea ce e de neînțeles, de a crea o perspectivă mai umilă, mai empatică, bazată pe compasiune în ceea ce privește relația dintre uman și non-uman în conexiune directă cu responsabilitatea poeziei contemporane de a scoate la suprafață aceste problematice relativ recente.

În spațiul Aulei Universității Transilvania, invitații au oferit celor prezenți în prima seară momente inedite, începând cu poezia încărcată de candoare, nostalgie și speranța restabilirii unui echilibru natural a polonezei Julia Fierdorczuk, urmată de mini performance-ul lui Yekta (Franța), ale cărui gesturi calculate au trădat necesitatea unui ritual care să ajute natura în încercarea ei de a străpunge barierele citadine, aglomerările urbane, de a-și regăsi un spațiu propice supraviețuirii. Mai apoi, versurile lui Margus Lattik aka Mathura (Estonia) au creat noi sensuri în jurul puterii purificatoare a apei și a acceptării ideii de ciclicitate. Jen Hadfield (Marea Britanie) a continuat pe aceeași viziune acvatică a spațiului izolat, a miracolelor naturii descoperite la nivel micro în comunități restrânse capabile să conserve frumusețea elementelor sau momentelor încă nepervertite. V. Leac (România) a sugerat importanța creării unei conexiuni cu ceea ce nu poate fi pătruns sau atins, accentuând diferența dintre haosul natural și ordinea rațională care poate provoca ostilitate, în timp ce Bruno Galluccio (Italia) a întors perspectiva înspre macrocosmos și eforturile fizicienilor de a înțelege complexitatea materiei – universul ca sunet de

Prima ediție a acestui eveniment a strâns la Brașov în 2013 unele dintre cele mai puternice voci feminine ale poeziei europene. În 2015, cea de-a doua ediție se coagula în jurul conceptului de *afinitate electivă* din dorința de a construi noi punți de legătură între poeții mai experimentați și cei mai tineri, în timp ce în 2017 actualitatea poeziei s-a prezentat ca fiind *datoria nesupunerii*. Rămânând în raza de acțiune a eticii – reflectate în responsabilitatea de a ocroti natura, dar nu numai –, ediția din 2019 a Bienalei Europene de Poezie de la Brașov a facilitat în zilele de 25 și 26 octombrie întâlnirea cu 16 poeți din 10 țări.

Fiecare lectură publică a susținut în interiorul propriului univers al experienței personale un mod de a redefini limbajul poetic și, inclusiv, de a redefini prin intermediul

fundal. Magda Cârnecki (România) a încheiat prima zi de lecturi printr-o exhibare specifică, ușor bizară, a posibilității unei intimități intercosmice.

Această primă serie de lecturi a fost urmată de o discuție a poezilor ce s-a transformat într-o dezbatere reală, dând naștere unor numeroase subiecte de reflecție pentru public – de la fragilitatea actuală a mediului înconjurător și a existenței umane în interiorul acestui habitat, la responsabilitatea restaurării unor medii deteriorate, la revizitarea modului de viață haotic prin hiperrationalitate și tehnologie, la reactualizarea limbajului poetic capabil să creeze impactul necesar descoperirii sau propunerii unor noi posibilități de coexistență mai puțin nocive.

Cea de-a doua zi a Bienalei s-a desfășurat la Centrul Multicultural al Universității Transilvania, unde Andrei Doboș (România) a deschis seria de lecturi proiectând un imaginar fluid, care mizează pe o lentoare discursivă bine dozată. Andreja Štepec (Slovenia) și-a citit apoi poemele-manifest cu fervoare și dezinvoltură, urmată fiind de Lola Nieto (Spania), care a negociat cu publicul un tip diferit de conexiune și conectare la realitate, la natură. Gabi Eftimie

(România) a recompus starea de spirit a Nordului, o lume volatilă, o Suedie stranie și totuși familiară, viața în orașul de mesteacăn. Mai apoi, Anca Bucur (România) a pregătit un mini performance axat pe experiența impactului senzorial ușor exacerbant, în timp ce versurile Jemmi Borg (Marea Britanie) au captivat prin aura de protecție pe care o întind peste tot ceea ce mai poate fi încă protejat în lume. Marijke Langelaar (Olanda) a glisat între un imaginar suprarrealist, feeric, și realitatea dezabuzată a unei singurătăți care ia naștere din îndoială. Szálinger Balázs (Ungaria) a reactualizat ideea de conștiință poetică în rolul acesteia de cutie de rezonanță a umanității iar, în final, André Ferenc (România) a readus zâmbetul pe buzele publicului prin prezența sa de spirit și naturalețea discursivă, prin fracturarea voită a discursului de tip *slam-poetry*.

Programul Bienalei s-a încheiat cu performance-ul excelent al clujenilor de la Beatwándor (Benji Horváth, André Ferenc & Lamaskier), într-o combinație incitantă de poezie, muzică și imagine proiectată, un moment audio-vizual-poetic la intersecția dintre creativitate, profunzime și inteligență.

Să încerci să cuprinzi cât îți permite rațiunea din infinit, să încerci să accepți miracolul existenței și să conștientizezi complexitatea și fragilitatea umanului și a non-umanului, dar și a faptului că poezia a fost, este și va fi întotdeauna

în contact direct cu lumea, cu viața, cu tot ce ține de pulsația naturală a acesteia la nivel micro sau macro, că e, poate, cea mai intuitivă formă de artă în criză, pentru că are capacitatea de a exprima esențialul și a deplânge această conexiune pierdută cu elementele naturii, o relație care trebuie restaurată – toate aceste idei deschid direcții valide de explorare a subiectului în viitor, pentru că încă mai există o minimă speranță, pentru că, așa cum scria Svetlana Cârstean într-un volum apărut recent și care îmi este tare drag, „istoria permite mereu o rezolvare, în logica evoluției și a speranței infinite; și când rezolvarea promisă e înfăptuită, tot istoria are grijă să genereze toate premisele creării unei noi tensiuni și a unui nou conflict și a nevoii de a găsi o nouă rezolvare.”²

În loc de concluzie, revizitând aceste episoade dense de poezie, nu îmi vine în minte decât faptul că a patra ediție a Bienalei poate fi sintetizată în trei cuvinte – coexistență, sustenabilitate și vindecare – pentru că, între fascinația pentru necunoscut și frica de a rata Sensul, fix în acest interval, se întâmplă viața și poezia.

Kosmophilia a fost un proiect organizat de Facultatea de Litere a Universității Transilvania din Brașov și co-finanțat din bugetul Municipiului Brașov. Partenerii oficiali ai acestei ediții sunt reprezentanți de Observator cultural, DLITE, Scena9, PEN România și Centrul Multicultural al Universității Transilvania.

¹Parte din titlul unuia dintre eseurile lui Alexandru Mușina („Poezia lucrurilor de care ne pasă – un studiu diagonal”), apărut în volumul *Poezia. Teze, ipoteze, explorări*, editura Aula, Brașov, 2009.

²Svetlana Cârstean în antologia de texte *Dragă Virginia, scrisori din țara mea*, editura Black Button, București, 2019, p.87.